

Täysistunto

Tiistai 9.12.2025 klo 14.15—2.07

5. Hallituksen esitys eduskunnalle apteekkitalouden uudistusta ja lääkesäästöjen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 111/2025 vp

Valiokunnan mietintö StVM 30/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 30/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Mietinnön meille esittelee valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Krista Kiuru.

Keskustelu

21.17 **Krista Kiuru sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! No niin, tänään on päiväjärjestyksen neljäs asia käsittelyssä, ja ilta on vielä nuori. Tässä on tarkoituksena käsitellä valiokunnan mietintöä koskien apteekkitalouden leikkauksia. Tämä kokonaisuus on myöskin varsin mittava, joten lähden nyt siitä, että pyrin esittelemään aivan nämä keskeisimmät toimet. Koska tässä on sitten sen jälkeen tehty, kun perustuslakivaliokunnan lausunto tuli ja tämä hallituksen esitys osoittautui perustuslain vastaiseksi, vielä muutoksia, niin tässä on hyvin vaikea pysyä kaikkien yksityiskohtien perässä, mutta yritän. Eli lähdetään etenemään aikajanan mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Tässä esittelyssä on hallituksen esitys apteekkitaloudesta, jossa on tarkoitus ensinnäkin tehdä uudistuksia liittyen siihen, että tässä saataisiin apteekkitalouden osalta 30 miljoonan euron vuosittaiset pysyvät säästöt julkiseen talouteen ja kustannustehokkaampaan lääkkeiden vähittäisjakelujärjestelmään. Siten lääkekorvausten ehdollista korvattavuutta koskevat palautusmaksut kokonaisuudessaan ohjautuisivat jatkossa valtiolle saavuttaen noin 44 miljoonan euron hyödyn.

Tässä esityksessä ehdotetaan myöskin itsehoitolääkkeiden parempaa saavutettavuutta ja hintakilpailua. Seitsemän miljoonan euron kustannuksin todetaan, että rajattu itsehoitolääkkeiden määrä olisi mahdollista ilman perinteistä apteekkilupaa toimivien osalta saada tehtäväksi.

Tässä esityksessä ehdotetaan myöskin reseptilääkkeiden lääketaksan leikkaamista tasaisesti kaikissa taksaluokissa. Siten siis apteekkiverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että apteekkiveron perusteena on verovelvollisen lääkemyynnin voittomarginaali, minkä lisäksi veron perusteista tehtäviä vähennyksiä ja veroasteikkoja ehdotetaan myös muutettaviksi.

Lääkelakiin ehdotetaan siis sääntelyä rajatusta itsehoitovalikoimasta, joka tulisi muualakin kuin apteekeissa myytäväksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

Tässä nämä keskeisimmät ehdotukset. Taisin jo tuon palautusmaksun kohdentamisen todeta, täysimääräisesti vuodesta 26 alkaen.

Arvoisa puhemies! Me ollaan saatu lausuntoja valiokuntaan monesta paikkaa. Ensinnäkin alun perin jo valtiovarainvaliokunta tutki tätä ehdotusta ja tätä sääntelyä. Me olemme saaneet lausunnon myöskin talousvaliokunnalta, joka otti asiaan kantaa, sekä perustuslakivaliokunnalta.

Perustuslakivaliokunta totesi oman lausuntonsa mukaan, että nämä lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyksityksessä paitsi ensimmäisen ja toisen lakiehdotuksen osalta vain, jos valiokunnan omaisuudensuojasta ja elinkeinovapaudesta esittämä valtiosääntöoikeudellinen huomautus otetaan asianmukaisesti huomioon. Täten olemme sitten näitä muutoksia tähän ehdotukseen joutuneet tekemään — siitä tuonemmin lisää.

Valiokunta on myöskin ottanut yhden laajemman seurauslausuman tähän, eli tarkoituksena on seurata ja arvioida uudistuksen kokonaisvaikutuksia huolellisesti ja arvioida myöskin muutostarpeet apteekkitalouteen liittyvän sääntelyn jatkovalmistelussa.

Sitten, arvoisa puhemies, tähän ehdotettuun sääntelyyn:

Ensinnäkin tässä lähdetään liikkeelle siis siitä, että lääkkeitä apteekista myytäessä noudatetaan lääketaksaa, jonka valtioneuvosto vahvistaa. Nyt sitä lääketaksaa leikataan sitten tasaisesti kaikkien lääkkeiden yhtenäiseen tukkuhintaan perustuvissa taksaluokissa.

Toiseksi tässä apteekkiveron peruste muutetaan niin, että aikaisemman liikevaihdon sijasta jatkossa verovelvollinen apteekki ja sen yhteenlasketut apteekkitoimipisteet toimivat niin, että sen lääkemyynnin voittomarginaali ilman arvonlisäveron osuutta tässä ratkaisee.

Tässä esityksessä myöskin apteekkiveroasteikko on muutoksessa. Asteikossa tässä esityksessä olisi nyt seitsemän porrasta, ja sittemmin perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta on portaan euromääräistä pykälää vielä muutettu. Alin raja ehdotettiin alun perin säädettäväksi 200 000 euroon, ja sen alittavasta myyntikatteesta ei maksettaisi veroa. Perustuslakivaliokunnan esittämän analyysin jälkeen tätä on nyt sitten salaisella vastineella ministeriö muuttanut myöskin itse tehdyin vaikutusarvioin niin, että täällä nollaraja nousee 250 000:een.

Tässä esityksessä myöskin siis ehdotetaan uutta sääntelyä itsehoitolääkevalikoimaan. Siihen on valiokunnan kuulemisissa kohdistunut jonkin verran kritiikkiä erityisesti koskien niitä lääkkeiden ryhmiä, joita tähän voidaan ottaa mukaan. Valikoimaan on tarkoitus siis kuulua närästyksen, ummetuksen hoitoon sekä vitamiini- ja kivennäisainekorvaushoitoon käytettäviä itsehoitolääkkeitä, pienten ihovaurioiden hoitoon käytettäviä tiettyjä valmisteita sekä keinokyyneleitä ja muita niiden kanssa samaan ryhmään kuuluvia luokittelemattomia valmisteita. Tätä on erityisesti kritisoitu siksi, että alan toimijat kokevat, että se vaikuttaa heidän käytettävissä olevaan katteeseensa ja siten mahdollisuuksiin tehdä sopeutumistoimia.

Lisäksi, arvoisa puhemies, tässä esityksessä toimitaan vielä palautusmaksujen osalta niin, että ne tulisivat jatkossa täysimääräisesti valtiolle vuoden 26 alusta lähtien.

Ja vielä yksi tärkeä huomio: tätä lakia sovelletaan myöskin Ahvenanmaan kunnissa.

No, taloudellisista vaikutuksista sitten jonkin verran: En ehdi näitä kaikkia tässä nyt käydä läpi, mutta alun perin sosiaali- ja terveysvaliokunta mietinnössään on käynyt läpi tämän ensimmäisen esityksen taloudellista vaikutusta nimenomaan näihin kertymiin. Nämä euromääräiset luvut lukevat siellä mietinnössä, ja nyt tämän aikapulan vuoksi en lähde käymään läpi, miten tämä kokonaisuus saadaan kasaan. Lähden kuitenkin käsittelemään tä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

män apteekkitalouden vaikutuksia ja näitä vaikutusten arviointeja, joita valiokunta on siten palautteen muodossa saanut.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä käytännössä käydään läpi, millä tavalla nämä apteekkeihin kohdistuvat leikkaukset tosiasiallisesti vaikuttavat.

Ensinnäkin esityksen mukaan reseptilääkkeiden taksakorotuksen, rajatun itsehoitolääkevalikoiman myynnin laajentamisen apteekkien ulkopuolelle ja apteekkiverolain muutosten nettovaikutuksen on arvioitu olevan keskimäärin 42 900 euroa miinusta apteekkia kohden — eli noin 43 000 euroa per apteekki miinusta — ja mediaanivaikutus on sitten 29 200 euroa per apteekki. Kun Suomessa on 833 apteekkia, niin heidän osaltaan vaikutukset jakautuvat nyt hyvin monimuotoisesti. Osa apteekeista hyötyy uudistuksesta selvästi, erityisesti tämän perustuslakivaliokunnan vaatimuksen johdosta, jossa näitä säästöjä vielä enttattiin. Silloin käytännössä tuo seitsemän miljoonan nollaveroasteikon nosto 50 000 eurolle sinne 250 000:een antaa mahdollisuuden kaikkien apteekkien hyötyä, mutta osalle apteekeista taloudelliset vaikutukset ovat negatiivisia.

Ensinnäkin Fimea on osallistunut selvityksen tekemiseen ministeriölle näitten vaikutusten arvioinnissa. Tällä hetkellä hallituksen esityksen alkuperäisten vaikutusarviointien mukaan on 19 tappiollista apteekkia, joiden tulos on jäänyt alle nollan euron. Näiden hallituksen esityksessä ehdotettujen muutosten myötä ministeriön selvityksessä arvioidaan, että laskennallisesti tappiolliseksi — eli siis tulos alle nolla — muuttuu 26 apteekkia lisää. Jos apteekkien yhteydessä olevien osakeyhtiöiden tuottama tulos huomioidaan, uusia laskennallisesti tappiollisia apteekkeja tulisi olemaan ehdotettujen muutosten myötä 13. Ministeriöltä saadun selvityksen mukaan jos erillisyhtiöiden tuottaman tuloksen huomiointi otetaan tässä mukaan ja sitä voi asiallisesti perustella, niin silloin 40 prosenttia yksityisistä apteekeista jo tällä hetkellä käyttää erillisyhtiötä.

No, tästä on oltu sitten asiantuntijakuulemisissa hyvin eri mieltä, onko sitä kannatettu vai ei. Ministeriöltä saadun selvityksen mukaan apteekkien laskennallinen tappiollisuus ei aina tarkoittaisi sitä, että apteekki olisi toimintakyvytön, vaan se voi johtua monista asioista. Laskennallisen tappiollisuuden syitä voi olla siis useita. Ministeriöltä saadun selvityksen mukaan tässä hallituksen esityksessä on tarkoitettu kannattamattomia apteekkeja, jotka olisivat juuri näitä edellä käsiteltyjä laskennallisesti tappiollisia apteekkeja — eli tulos alle nolla euroa. Hallituksen esityksen vaikutusten arvioinnissa on tarkasteltu laskennallisesti tappiollisten apteekkien lisäksi muun muassa laskennalliselta liikeluoksestaan pienempiä apteekkeja, joiden tulos on 0—100 000 euroa. Esityksessä todetaan, että ennen lakimuutosta sellaisia apteekkeja, joiden tulos on 0—100 000 euroa, on yhteensä 70 kappaletta, ja jos erillisyhtiöt huomioidaan, kyseisiä apteekkeja on 53 kappaletta. Esityksessä ehdotetut muutokset toisivat 19 uutta apteekkia tähän samaan luokkaan, ja jos erillisyhtiöt huomioidaan, määrä kasvaisi 11 apteekilla.

Kokonaisuutena valiokunta toteaa apteekkien laskennan ja tappiollisuuden ja tämän kannattamattomuuden osalta, että ministeriöltä saadussa selvityksessä ja hallituksen esityksessä voidaan arvioida, että esitettyjen muutosten myötä apteekkimarkkinassa on nykyiset ja uudet apteekit huomioiden yhteensä 134 apteekkia, jotka ovat joko laskennallisesti tappiollisia — siis tulos alle nolla — tai joiden liiketoiminnan voitto jää laskennallisesti 0—100 000 euroon. Kun huomioidaan apteekkien yhteydessä toimivien osakeyhtiöiden tulos — jos erillisyhtiöt siis saadaan ottaa mukaan — tulos olisi 93.

Näitä lukuja on siis monia, ja nyt kun sitten käytännössä perustuslakivaliokunnan jälkeen sitä nollarajaa nostettiin verotaulukossa, niin saatiin vielä aikaan uusia lukuja. [Puhe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

mies koputtaa] Näin ollen näitä en nyt enää tässä yhteydessä käy läpi, koska aika kerta kaikkiaan loppuu.

Valiokunnan kuulemisessa on päädytty sellaiseen mietintöön, joka on sisältämässä tässä nyt sitten kaksi eri vastalauseetta. Eli tämä mietintö ei ole yksimielinen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Siponen.

21.30 Markku Siponen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ilta on jo pitkällä, mutta nyt pääsemme käsiksi tämän, voisiko kutsua, apteekkien keskittämislain kimppuun. Täytyy ihan aluksi sanoa, että kyllä hämmästyttää, miten hallitus, voi sanoa, runttaa tätä uudistusta eteenpäin perustuslakivaliokunnan lausunnoista ja asiantuntijoiden kritiikistä huolimatta. On aivan selvää, että tämä lääketaksan leikkaus, apteekkiveromuutokset ja itsehoitolääkkeitten siirtäminen ruokakauppaan tulevat koitumaan monen apteekin kohtaloksi. Nämä yhteisvaikutukset tulevat iskemään erityisesti pieniin apteekkeihin, ja tämä Orpon—Purran hallituksen apteekkiuudistus tulee lisäämään merkittävästi kannattamattomien ja jopa tappiollisten apteekkien määrää. Tuolta mietinnöstä voi katsoa erilaisia lukemia. Fimea on arvioinut julkisuudessa, että ehkä noin sata apteekkia menisi sen kannattavuusrajan alapuolelle. Mutta se on selvää, että tämä esitys tulee harventamaan meidän apteekkiverkkoa, mikä on tietysti erityisen surullista niitten kansalaisten kannalta, jotka tarvitsevat paljon lääkkeitä: ikäihmiset, monisairaat ihmiset, pitkien välimatkojen päässä asuvat ihmiset. Heidän kannaltaan tämä uudistus on erittäin vahingollinen.

Arvoisa puhemies! Keskusta on esittänyt vaihtoehdon tälle hallituksen lakiesitykselle. Me pitäisimme edelleen lääkkeitä apteekeissa, emme veisi niitä ruokakauppoihin. Kohtuullistaisimme näitä verotusmuutoksia sekä lääketaksan leikkausta ja nimenomaan sen takia, että apteekki säilyisi jatkossakin lähipalveluna koko Suomessa.

Arvoisa rouva puhemies! Meille ei ole tullut yllätyksenä, että tästä salista löytyy paljon keskittäviä voimia, jotka haluavat keskittää palveluja — oli kyse terveystaloudesta, sosiaalipalveluista tai apteekeista — mutta sitä kyllä ihmettelen, että hallituspuolueista ei löytynyt yhtään ryhmää, joka olisi puolustanut näitä pieniä apteekkeja ja apteekkien säilymistä koko Suomessa lähipalveluna. Tämä kyllä kovasti hämmästyttää.

Arvoisa rouva puhemies! Jatkan vielä muutamalla sanalla tästä esityksestä vähän tarkemmin:

Pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaan tarkoituksena on turvata maanlaajuinen apteekkiverkosto, mutta kyllä meidän näkemyksen mukaan nyt annettu hallituksen esitys muuttaa perusteellisesti apteekkitalouden sääntelyä eikä se ole hallitusohjelman mukaisella tavalla turvaamassa maanlaajuisia apteekkiverkkoa ja siten apteekkipalveluita saatu vuutta koko Suomessa.

Mitä tulee näihin verotusmuutoksiin, niin kyllä meidän mielestämme apteekkiverotaulukkoa tulisi uudistaa nimenomaan oikeudenmukaisesti. Apteekkiveron progression on tarkoitus kaventaa apteekkareiden välisiä tuloeroja ja turvata maanlaajuisia apteekkiverkostoa, kun kevyemmän verotuksen vuoksi pienet apteekit saavat myymistään lääkkeitä hieman paremman katteen kuin suuret. Hallituksen esityksessä tätä progressiota on loivennettu merkittävästi.

Keskustan mielestä olennaisimmat korjaustarpeet tähän hallituksen esitykseen ovat seuraavat: 1) lääketaksaleikkauksen kohtuullistaminen, 2) nollaveroluokan nostaminen ja 3)

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

lisäportaitten lisääminen tähän verotustaulukkoon. Tässä nämä tärkeimmät muutokset tämän verotuksen ja lääketaksan osalta.

No sitten, arvoisa rouva puhemies, tähän perustuslakivaliokunta-asiaan: Onhan tämä aika erikoinen tilanne, että kun kuultiin tuolla perustuslakivaliokunnassa asiantuntijoita — sekä valtiosääntöasiantuntijoita että muitakin erittäin korkean osaamisen omaavia asiantuntijoita nimenomaan apteekkitaloudesta — niin kyllähän sieltä selkeästi jäi se epävarmuus, epäselvyys siitä, onko tämä esitys edelleenkin perustuslain mukainen. Kyllä meidän mielestämme olisi kaikkien etu ollut, että näitten kuitenkin varsin vähäisten muutosten jälkeen tämä esitys olisi käytetty uudelleen siellä perustuslakivaliokunnan tarkastuksessa ja arvioitavana. Kyllä se kysymysmerkiksi jäi, miksi sitä ei enää haluttu tehdä.

Keskustan mielestä sosiaali- ja terveysvaliokunnan olisi ilman muuta tullut pyytää perustuslakivaliokunnalta uusi lausunto näitten esitettävien pykälämuutosten perustuslainmukaisuudesta. On huomattava, että jo hallituksen esityksessä todettiin lakiehdotuksessa esitettävien muutosten vaikutuksesta apteekkeihin, että sopeutustoimien suuruusluokkaa tai apteekkikohtaisia vaikutuksia ei ole mahdollista arvioida etukäteen.

Tosiaan perustuslakivaliokunnan lausunnossa todettiin, että apteekkitoiminnan harjoittaminen muodostuu nyt ehdotettujen lainsäädännöllisten ratkaisujen johdosta joidenkin apteekkiluvan haltijoiden kohdalla taloudellisesti kannattamattomaksi siten, ettei elinkeinonharjoittajalla ole toimialaa koskevien yksityiskohtaisten sääntelyjen vuoksi mahdollisuutta korjata tilannetta omilla sopeutustoimilla.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean mukaan nyt esitetyillä muutoksilla tulee olemaan välillisiä vaikutuksia myös muihin terveydenhuollon kustannuksiin, mikäli suljetaan apteekkeja, jotka ovat osalla paikkakunnista viimeisiä jäljellä olevia terveydenhuollon lähipalveluja.

Keskusta pitää erittäin tärkeänä, että apteekkipalvelut säilyvät lähipalveluna koko Suomessa ja että apteekkien yhteydessä voitaisiin tarjota jatkossa myös nykyistä laajemmin muita terveystalvveluja erityisesti niillä alueilla, joilla muihin terveydenhuollon palveluihin on pitkät etäisyydet.

Arvoisa rouva puhemies! Jatkan myöhemmin lisää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä.

21.38 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! Käsittelemme nyt hallituksen esitystä, jossa uudistetaan apteekkitoimintaa Suomessa melko rajulla kädellä. Tässä kun hallituskautta on takana vajaa kolme vuotta, on yksi asia tullut selväksi: säästöjä etsitään aina maakunnista aivan kuin alleviivaten sitä, että ihmisten toivotaan muuttavan kaupunkeihin. Nyt leikkuriin osuvat suomalaiset maaseutuapteekit.

Tässä uudistuksessa leikataan siis lääketaksaa, muutetaan verotusta ja vapautetaan itsehoitolääkkeiden myyntiä. Lopputuloksena tappiollisten apteekkien määrä kaksinkertaistuu ja joka seitsemäs apteekki on vaarassa sulkea ovensa — siis joka seitsemäs. Ja kuten istuvan hallituksen uudistusten kohdalla niin usein on käynyt, hyötyjinä tässä ovat suuret toimijat — siis suuret toimijat — mutta kärsimään joutuvat pienet maaseutuapteekit. Tämä lisää maakuntien ja haja-asutusalueitten epätasa-arvoista kohtelua. En voi millään tätä hyväksyä, ei voinut perustuslakivaliokuntakaan. Minun on kysyttävä: eikö hallituksesta täälläkään kertaa löytynyt yhtään maakuntien palvelujen puolustajaa?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitystä tulisi merkittävästi parantaa. Kolme kohtaa: Lääketaksaa on kohtuullistettava. Toiseksi apteekkiveron verotaulukko korjattava pienet apteekit huomioivaksi. Kolmanneksi sivuapteekkivähennys riittävän suureksi. Itsehoitolääkkeitä ei tule laajentaa apteekkien ulkopuolelle ilman vaikutusten seurantaa. Valtioneuvoston on seurattava muutosten vaikutuksia apteekkien kannattavuuteen ja palveluihin ja tuotava tarvittaessa lisäesitykset, jotta koko maan apteekkiverkosto säilyy ja lähipalvelut turvataan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Castrén.

21.40 Maaret Castrén kok: Arvoisa puhemies! Me suomalaiset luotamme apteekkeihin. Ne ovat olennainen osa sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuutta ja lähellä potilasta, myös silloin, kun kyse on pienistä itse hoidettavista vaivoista. Apteekkiuudistuksen tavoitteena on uudistaa apteekkitaloutta, turvata lääkehuollon kattavuus ja hillitä lääkekustannuksia. Uudistus on välttämätön, sillä lääkemenot kasvavat Suomessa nopeammin kuin monessa muussa Euroopan maassa, mikä kuormittaa sekä kotitalouksia että julkista taloutta.

Apteekkivero uudistetaan siten, että liikevaihtoon perustuvasta mallista siirrytään myyntikatetta painottavaan järjestelmään. Tämä lisää verotuksen oikeudenmukaisuutta ja selkeyttä, poistaa tarpeen kasvattaa myyntiä määrän vuoksi ja ohjaa toimintaa kohti laadukkaampaa palvelua.

Lisäksi parannamme itsehoitolääkkeiden saatavuutta turvallisuudesta tinkimättä. Myynti tapahtuu jatkossakin hallitusti ja lääketurvallisuus edellä Fimean kanssa tiiviissä yhteistyössä, ja näiden lääkkeiden määrä on perustellusti hyvin suppea. Itsehoitolääkkeiden vähittäismyynnissä tulee estää vertikaalinen integraatio, ja talousvaliokunnan kanssa pidimmekin valiokuntana tärkeänä, että tarvittavat muutokset säätelyyn onkin toteutettava keväällä annettavan esityksen yhteydessä.

Arvoisa puhemies! Hallitus varmistaa, että apteekit ja niiden palvelut säilyvät kaikkien suomalaisten saavutettavissa. Muutos tukee apteekkien toimintaa heikentämättä palvelua. Se ohjaa resursseja laadukkaaseen neuvontaan. Kaikkien mielestä farmaseuttien oikeus itse korjata lääkemääräyksessä olevia virheitä ja poiketakin lääkemääräyksestä perustelussa tilanteessa on hyvä asia. Farmaseuteilla on tähän erittäin hyvä osaaminen.

Talusasioista on tässä puhuttu, että nytkin meillä on muutama apteekki, jotka eivät oikein pärjää, ja tämän takia apteekkareilla onkin siirtymäajan puitteissa lupa luopua apteekkiluvastaan, jos toiminnalle ei kerta kaikkiaan ole riittäviä taloudellisia edellytyksiä. Suomessa on tällä hetkellä 833 apteekkitoimipistettä, ja uudistuksen arvioidaan vaikuttavan kymmeniin niistä. On tärkeää, etteivät apteekkipalvelut katoa harvaan asutuilta alueilta. Siksi mietintö edellyttää seurantaa ja korjausmekanismeja. Jos ongelmia ilmenee, niihin tulee puuttua nopeasti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohi.

21.43 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! On totta, että apteekit nauttivat suomalaisten keskuudessa vahvaa luottamusta. Apteekkien palveluihin ollaan tyytyväisiä, ja varmasti tämän lain käsittelyn yhteydessä meidät erottaa pitkälti se, ajatellaanko, että apteekkitoiminta on vähittäiskauppaa vai onko se osa meidän terveydenhuoltojärjestelmäämme —

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

tämmöinen periaatteellinen iso ajattelutavan muutos, ja se näkyy kyllä tässä hallituksen esityksessä. Tämä lakihan kuitenkin pohjimmiltaan on säästölaki. Yli 70 miljoonaa euroa on tarkoitus hakea apteekkijärjestelmän sisältä säästöjä. Lakimuutos tulee leikkaamaan kaikenkokoisilta apteekeilta liiketoiminnan katetta, mutta erityisen hankalaan asemaan se asettaa pienimmät apteekit. Tämän sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnönkin perusteella voidaan todeta, että kymmeniä apteekkeja lisää tulee olemaan kannattavuusongelmissa, painumaan tappiolle tai olemaan kannattamattomia, ja on täysin selvää, että apteekkiverkko tulee tämän johdosta harvenemaan.

Miksi tämä on huono asia Suomelle ja suomalaisille, että ratkaisuksi haettiin sellainen, joka tulee harventamaan ja erityisesti pieniltä paikkakunnilta viemään pois apteekit? Sen takia, että ensinnäkin se on tietenkin tärkeä palvelu ihmisille siellä alueella, mutta toinen, mistä olen erityisen surullinen, on se, että kun me ajattelemme meidän sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämistä tulevaisuudessa, niin apteekit voisivat olla hyvinkin se toimipiste, jossa voisi olla jatkossa tarjolla enemmänkin, monipuolisesti erilaisia sosiaali- ja terveyspalveluita. Tämä mahdollisuushan menetetään, jos me harvennamme merkittävästi tämäntyyppisellä lainsäädännöllä meidän apteekkiverkkoa. Voi nimittäin olla niin, että olisi järkevää sen apteekin ympärille rakentaa jollakin pienellä paikkakunnalla laajemminkin ne ainoat sotepalvelut, joita sillä paikkakunnalla tarjotaan, ja voi sanoa, että tästäkin syystä tämä laki on minusta vahingollinen ja huono. Se olisi pitänyt toteuttaa toisella tavalla, kuten keskustan vastalauseessa on nostettu esille.

Apteekkitoimintahan on erittäin säänneltyä toimintaa. Sitä ei voi verrata sen takia mooneen muuhun elinkeinotoimintaan. Voi jopa sanoa, että apteekkarit ovat valtion franchising-yrittäjiä, koska niin tiukkaan se on säänneltyä toimintaa, luvanvaraista, sitä verotetaan aivan eri tavalla kuin muuta toimintaa, ja se on säännelty niin, että siinä ei voi toimia kuin yksityisenä elinkeinonharjoittajana. Sen takia tähän liittyy tämä perustuslakiongelmia, jota perustuslakivaliokunta lausunnossaan on nostanut esille, ja tämä on tullut nyt esille erittäin merkittävällä tavalla sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, jossa on jouduttu tekemään muutoksia tähän hallituksen esitykseen, ja sen jälkeenkin siellä on ilmaistu erittäin perustellusti epäilyksiä siitä, että pitäisi saada perustuslakivaliokunnasta niin sanottu B-lausunto.

Tämän johdosta, arvoisa puhemies, teen tähän loppuun esityksen, että asia palautetaan sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan tulee antaa lausunto näiden perustuslakiongelmien takia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

21.46 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys apteekkilainsäädäntöä paljastaa jotain olennaista Orpon—Purran hallituksesta mutta erityisesti perussuomalaisista. Puolue, joka vaaleissa vannoi puolustavansa maaseutua, paikallisia palveluita ja tavallisen ihmisen arkea, jää jälleen kiinni omien lupauksensa pettämisestä. Kun pitäisi seistä kotiseutujen rinnalla, perussuomalaiset seisovat kaupan jättien kanssa, ja se näkyy tämän esityksen jokaisessa rivissä.

Hallituksen esitys apteekkitalouden repivästä uudistuksesta ei ole pelkkä tekninen muutos. Se on isku suomalaisen lähipalvelun perustaan. Maaseudulla apteekki ei ole vain paikka, josta haetaan päänsärkytabletti. Se voi olla viimeinen terveydenhuollon tukipylväs, usein ainoa sotepalvelupiste, joka vielä pitää oven avoinna ruuhkakeskusten ulkopuolella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

Tämän lakiesityksen myötä usea paikkakuntansa ainoa apteekki tulee sulkemaan ovensa ja seuraava lähin on useiden kymmenien kilometrien päässä. Omassa maakunnassani Pohjois-Pohjanmaalla tämä kohtalo odottaa useampaa apteekkia, ja silti hallitus on valmis ajamaan kymmeniä apteekkeja tappiolle ja lopettamaan sivuapteekkeja ympäri maan. Pienet kyläapteekit, usein toiminimiyritysten ylläpitämiä, joutuvat nyt kantamaan riskit, joita he eivät ole voineet ennakoida.

Hallituksen esitys keventää verotusta suurilta apteekeilta mutta kiristää pieniltä. Se vapauttaa itsehoitolääkkeitä kauppoihin, ei asiakkaiden tai järkevän lääkehoidon vuoksi vaan kasvattamaan entisestään jo valmiiksi keskittyneiden kaupan jättien valtaa. Tämän politiikan seuraukset ovat hyvin selviä: apteekkiverkosto harvenee, terveyspalvelut katoavat ja suomalainen huoltovarmuus murenee pala palalta.

Arvoisa puhemies! Kriisiaikana pandemiaa tai turvallisuustilanteen kiristymistä ajatellen apteekkien merkitys on valtava. Ne ovat osa Suomen huoltovarmuuden etulinjaa. Lääkkeet eivät saa loppua, jakeluketjut eivät saa katketa, ja ihmisten on saatava terveyden kannalta välttämättömät valmisteet myös silloin, kun maailma järkkyy ympärillä. Jos sivuapteekkeja suljetaan ja pääapteekitkin kamppailevat kannattavuudesta, kuka vastaa kriisin hetkellä suomalaisen lääketurvan toteutumisesta?

Keskusta muistuttaa, että huoltovarmuus syntyy hajautetusta verkostosta, ei muutamasta suuresta toimijasta. Se syntyy siitä, että myös Sodankylässä, Rautavaarassa ja Kyyjällä on apteekki, josta voi hakea lääkkeitä ilman, että pitää ylittää maakuntaraja. Maaseutu ei ole kuluerä, se on turvallisuustekijä, ja se on ihmisarvoisen elämän perusta.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen vaikutusarviointi on puutteellista, kiirehdittyä ja huolimattonta. Apteekkilaitoksen kokonaisuus on niin monimutkainen, ettei tällaisia muutoksia voi tehdä ilman perusteellista tietoa seurauksista. Paheksomme keskustassa suuresti sitä, etteivät hallituspuolueet suostuneet lähettämään apteekkilain esitystä vielä kertaalleen perustuslakivaliokunnan tarkasteltavaksi. Tämä lakiesitys on niin huono maakuntien ihmisten kannalta, että perussuomalaisten omakin joukko on sitä arvostellut tekemättä kuitenkaan mitään muutoksia esitykseen.

Keskusta ei hyväksy hallituksen linjaa. Me puolustamme maaseudun asukkaita, terveyturvaa ja huoltovarmuutta. Me puolustamme oikeutta asua koko Suomessa, ei vain sielä, missä markkina sattuu toimimaan, ja siksi esitämme, että hallituksen esitys hylätään. Suomen apteekit, apteekkitoiminnan harjoittajat ja ennen kaikkea niiden palveluita käyttävät suomalaiset ansaitsevat parempaa kuin tämä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Krista — seitsemän minuuttia.

21.51 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan apteekkitalouden tehtäviä monia muutoksia, ja SDP:n näkökulmasta emme ole valmiita tässä muodossa hyväksymään esitystä.

Ensinnäkin tässä esityksessä säästetään näiltä toimijoilta käytännössä 75,4 miljoonaa euroa ja tässä kokonaisuudessa itsehoitolääkkeet halutaan apteekeista muidenkin toimijoiden myytäviksi ja ollaan halukkaita maksamaan siitä seitsemän miljoonaa euroa. Tämä yhtälö on siltä osin hyvin hankala, että jos kerran apteekeilta vaaditaan tosi isoa venymistä, niin käytännössä samaan aikaan olisi pitänyt vahvasti miettiä, onko ajankohta tällaiselle liberalisoinnille oikea, jos siitä vielä erikseen pitää maksaa näinkin merkittävä määrä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

Ja kun sitten perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta jouduttiin toteamaan, että tämä koko apteekkitaloutta koskeva esitys on perustuslain vastainen, niin silloin jouduttiin etsimään uusia ratkaisuja tämän muuttamiseksi perustuslain mukaiseksi. Nämä uudet ratkaisut, eli käytännössä nollaverorajan korottaminen 250 000:een, maksavat nyt tässä yhteydessä seitsemän miljoonaa euroa. Tästä säästöstä jää, hyvät hallituspuolueiden jäsenet, seitsemän miljoonaa euroa hyötyä, mutta tätä seitsemän miljoonan euron säästöä on tänne eduskuntaan kokoontunut nyt aika runsas joukko hallituspuolueiden kansanedustajia näköjään kannattamaan. Sen lisäksi, kun äsken meillä oli toimeentulotukea koskeva esitys täällä käsittelyssä, jossa kaikkein köyhimmillä suomalaisilta leikataan todella kovasti, täällä ei ollut kuin muutama hallituspuolueiden kansanedustaja. Nyt alkaa tässä tuntumassa jo olla, että näitä hallituspuolueiden uskollisia yön sankareita on jo mukavasti lähes parikymmentä täällä salissa. [Timo Heinonen: Kerro, monta demaria! Ei kiinnosta työnteko!] — Totean, että täällä on demareita kello 14:stä lähtien ollut koko tämän ajan. Täytyy sanoa, että meilläkin voisi olla enemmän porukkaa, mutta nämä samat naamat ovat olleet täällä aivan alusta lähtien, Heinonen sattui tulemaan paikalle juuri nyt. [Timo Heinosen välihuuto] — Se kertoo siitä, että kaikki muut sosiaali- ja terveysvaliokunnan tekemät ehdotukset, joita täällä on käsitelty, eivät ole näyttäneet samalla volyyymilla kiinnostavan.

Minä itsekkin ajattelen, että on tosi hienoa, että sosiaali- ja terveysvaliokunnassa on tehty huolellista työtä tässä apteekkikokonaaisuudessa sen jälkeen, kun perustuslakivaliokunnan lausunto tuli, ja uskon aidosti, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsenet ovat täällä syystä.

Joitakin kysymyksiä haluan nostaa itsekkin tässä esiin.

Ensinnäkin, kun näistä säästöistä nyt tässä puhuttiin, niin osoittautuu, että lääketaksa on varsin kova toimi. Tämä juustohöylällä toteutettava lääketaksan leikkaus on sellainen, että se vaikuttaa eniten toimialaan näiden esitettyjen lausuntojen nojalla.

Sitten tämä veromalli on osoittautunut vaikeaksi kuvioksi. Tällä alarajan nostolla saadaan käytännössä hallituksen esityksen alkuperäisistä lukemista kuusi apteekkia käytännössä pelastettua tämän perustuslakivaliokunnan ukaasin jälkeen sellaisiksi, että ne eivät jää tappiollisiksi — kannattamattomia apteekkeja jää seitsemän. Ala onkin epäillyt, ovatko nämä muutokset sittenkin liian pieniä perustelemaan sitä, että on tarpeeksi tehty. Tässä on käsiteltyssä 833 apteekin tulevaisuus, ja valiokunnan lausunnon mukaisesti näitä tappiollisia apteekkeja eli alle nollatuloksen tekeviä sekä näitä alle 100 000 euron tuloksen tekeviä apteekkeja olisi tässä sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausunnon mukaisesti 134 kappaletta.

Keskeistä on nyt se, mitä perustuslakivaliokunta tosiasiallisesti sanoi. Tämä perustuslakivaliokunnassa tehty lausunto toteaa, että meidän täytyisi pitää huolta siitä, että kaikkien apteekkien osalta, elinkeinovapauden ja omaisuussuojan osalta, pystyttäisiin hakemaan perustuslaillinen ratkaisu. Tämän ratkaisun tekemiseksi todetaan perustuslakivaliokunnan kantana, että apteekteilla viitataan sekä tappiollisiin että kannattamattomiin apteekkeihin. Tämä muotoilu on erilainen kuin ministeriön. Valiokunta haluaakin kiinnittää huomiota siihen, että tämä kannattamattomien eli laskennallisesti tappiollisten apteekkien vertailu keskenään tarkoittaisi ministeriön näkemyksen mukaan samaa, mutta sen sijaan kannattamattomia apteekkeja tulisi käytännössä näiden uusimpien laskelmien mukaan lähes 80. Ja miten se on mahdollista? Sen takia, että alle 100 000 euroa tienaat apteekit ovat sellaisia, että siitä maksetaan vielä apteekkarin palkka, investoinnit, lainanlyhennykset ja muut kulut. Sen vuoksi Fimea on katsonut pitkässä perinteessä, että tappiollisia apteekkeja eivät

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

ole vain alle nollarajan alle menevät apteekit vaan myöskin ne, mitkä sijoittuvat alle 100 000 tuottavien apteekkien luokkaan. Varmasti näitte, että valiokunnallekin tuli yllätyksenä, että vaikutusarvioiden takia emme puhukaan enää 20 apteekista, vaan vasta keskiviikkona paljastui Fimean lausunnossa, että me puhutaan yli sadasta apteekista.

Tämä laskukaava on otettu huomioon tässä valiokunnan mietinnössä. Tässä valiokunnan mietinnössä aikataulusyistä — valiokuntaneuvos joutui tätä todella kovalla kiireellä tekemään — nyt tässä kokonaisuudessa myöskin, kun nämä luvut vaihtuvat sen jälkeen, kun tätä alarajaa nostetaan, nämä numerot ovat vielä hieman erilaiset. Siis ilma on sakeana näitä apteekkien kannattavuutta ja tappiollisuutta koskevia numeroita, ja yhteistä niillä näyttää olevan se, että ministeriön ero näihin vaikutusarviointeihin, mitkä ala on antanut, [Eduskunnasta: Aika!] on viisin- tai kuusinkertainen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi Forsgrén.

21.59 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys apteekkitalouden uudistamisesta sisältää samanaikaisesti merkittäviä muutoksia lääketaksaan, apteekki-verotukseen, sivuapteekkivähennykseen ja itsehoitolääkkeiden myyntikanavaan. Kokonaisuus vaikuttaa apteekkien kannattavuuteen, apteekkiverkoston rakenteeseen sekä lääkkeiden saatavuuteen ja lääketurvallisuuteen. Uudistuksen tavoitteet, lääkkeiden hintojen hillitseminen ja järjestelmän kustannustehokkuuden parantaminen ovat sinänsä perusteltuja. Esityksen keinovalikoima ja erityisesti muutosten yhteisvaikutukset ovat kuitenkin ongelmallisia maanlaajuisen apteekkiverkoston ja lääketurvallisuuden näkökulmasta.

Arvoisa rouva puhemies! Apteekkiveron nollarajaa korotettaisiin hallituksen alkuperäisessä esityksessä 200 000 euroon, mutta perustuslakivaliokunnan käsittelyn jälkeen hallitus nostaa sitä 250 000 euroon, mikä on kyllä oikea askel. Muutos vähentää laskennallisesti tappiollisiksi tulevien apteekkien määrää varsinkin pienempien apteekkien osalta. Demarit, keskusta, vihreät ja vasemmisto kuitenkin esittivät valiokunnassa, että nollarajan nostaminen tulisi tehdä 300 000 euroon, mikä laajentaisi verottoman voittomarginaalin osuutta edelleen ja suojaisi siten tehokkaammin kaikkein pienimpiä ja heikosti kannattavia apteekkeja uudistuksen yhteisvaikutuksilta. Nollarajan korotus on siis hyvä korjaus, mutta se ei yksin riitä poistamaan esityksen ongelmia. Perustuslakivaliokunta edellytti, että sääntelyä on muutettava niin, että se turvaa mahdollisuudet kannattavan liiketoiminnan harjoittamiseen myös niille apteekkeille, joille ehdotettu kokonaisuus muuten merkitsisi toiminnan muuttumista kannattamattomaksi ja useiden apteekkien osalta sen lisäksi tappiolliseksi.

Asiantuntijalausunnoissa on todettu, että nollarajan korotuksen jälkeenkin osa apteekkeista jää taloudellisesti erittäin heikkoon asemaan. Professori Katri Hämeen-Anttilan mukaan nollarajan nosto on kannatettava mutta kokonaisuus muodostaa edelleen merkittävän leikkauksen, joka lisää apteekkiverkossa supistumisen riskiä ja voi johtaa sopeutukseen, kuten sivuapteekkien lopettamiseen, aukiolojen supistamiseen ja farmaseuttisen henkilöstön vähentämiseen.

Kannattamattoman apteekin määritelmä jää esityksessä epäselväksi. Asiantuntija-arviossa on pidetty käytännössä kannattamattomina myös apteekkeja, joiden liike-tulos jää 0—100 000 euron väliin, vaikka hallituksen vaikutusarvioiden tiukin tarkastelu keskittyy tappiollisiin apteekkeihin. Hämeen-Anttilan mukaan vaikutukset kohdistuvat laajasti myös tä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

hän matalakatteisten apteekkien joukkoon, eivät vain laskennallisesti uusiksi tappiollisiksi tuleviin apteekkeihin.

Maanlaajuisen apteekkiverkoston merkitys lääkkeiden yhdenvertaiselle saatavuudelle ja huoltovarmuudelle on keskeinen. Kattava apteekkiverkosto turvaa lääkkeiden saatavuuden ja turvallisen jakelun sekä terveydenhuollon toimintakyvyn häiriötilanteissa.

Esityksen mukaan rajoitettuun itsehoitolääkevalikoimaan kuuluvia valmisteita voitaisiin myydä myös apteekkien ulkopuolella myyntiluvan haltijan hakemuksesta. Vihreä eduskuntaryhmä suhtautuu kriittisesti myyntikanavan vapauttamiseen. Asiantuntijakuulemisissa on nostettu esiin lääketurvallisuuden riskit. Farmaseuttiliiton mukaan itsehoitolääkkeiden myynnin osittainen vapauttaminen ei tue rationaalisen lääkehoidon toteutumista ja lisää riskiä tarpeettomaan käyttöön, väärinkäyttöön, haittavaikutuksiin sekä hoitoon ohjautumisen viivästymiseen. Liitto myös huomauttaa, ettei uudistus tuota julkisen talouden säästöjä, koska itsehoitolääkkeet ovat korvausjärjestelmän ulkopuolella mutta voivat lisätä kustannuksia muualla terveydenhuollossa. Keskeinen ongelma on, että apteekkien ulkopuolisessa myynnissä farmaseuttista neuvontaa ei saa antaa, vaikka kansalaiset pitävät neuvontaa tärkeänä ja itsehoitoneuvonta on merkittävä osa rationaalisen lääkehoidon turvaa.

Lisäksi useat lausunnonantajat ovat todenneet, että myyntikanavan laajuus voi heikentää apteekkitaloutta ja epäsuorasti apteekkiverkostoa. Esimerkiksi hyvinvointialueiden näkökulmasta kattava apteekkiverkosto ja erityisesti sivuapteekit ovat lääketurvallisuuden ja neuvonnan kokonaisuuden kannalta välttämättömiä. Apteekkiverkosto on jo nyt monissa kunnissa viimeinen lähipalvelu, ja kun hyvinvointialueet karsivat säästöpainetta terveysverkkoa, tilanne vain vaikeutuu. Apteekkeja tulisi hyödyntää nykyistä laajemmin osana sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuutta erityisesti matalan kynnyksen palveluissa, kuten rokotuksissa ja hoidon tukipalveluissa. Kansainvälisetkin esimerkit osoittavat, että apteekit voivat turvallisesti ja kustannustehokkaasti täydentää terveydenhuoltoa muun muassa neuvunnoissa, mittauksissa ja riskiryhmien palveluissa. Hallituksen esityksen kokonaisvaikutuksia on arvioitava myös tästä näkökulmasta. Apteekkiverkoston heikentäminen kaventaisi mahdollisuuksia hyödyntää apteekkeja osana hyvinvointialueiden palveluketjua ja säästöjen etsimistä turvallisilla tavoilla.

Hallituksen esitys ei riittävästi turvaa apteekkitalouden kestävyttä ja maanlaajuisia apteekkiverkkoa eikä sisällä riittäviä lääketurvallisuuden takeita itsehoitolääkkeiden myyntikanavan vapauttamisessa. Nollarajan korotus on välttämätön parannus, mutta se ei ole riittävä, ja uudistuksen yhteisvaikutukset jättävät edelleen merkittävän riskin pienten apteekkien ja sivuapteekkien toimintaedellytysten heikentämisen takia. Sen takia en voikaan tätä hallituksen esitystä kannattaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

22.05 Vesa Kallio kesk: Arvoisa herra puhemies! Vakava asia käsittelyssä, mutta on mukava näin myöhään illalla kerrankin olla salissa puhumassa, kun täällä on useampikin edustaja paikalla. Tosin en tiedä, kuinka moni meistä jaksaa aina keskittyä niiden puheiden kuunteluun, jotka täällä vuorossa ovat. — Edustaja Lyly ilmoittautui jo siellä.

Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaan tosiaankin apteekkivero ja lääketaksa huomioidaan yhdessä siten, että huomioidaan apteekkien tosiasiallinen kannattavuus sekä turvataan maanlaajuinen apteekkiverkosto. Ohjelmassaan hallitus lupa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

si, että maanlaajuinen apteekkiverkosto turvataan tarvittaessa erillisin tukielementein esimerkiksi negatiivisella apteekkiverolla.

Nyt annettu hallituksen esitys muuttaisi perusteellisesti apteekkitalouden sääntelyä, eikä se ole hallitusohjelmassa luvattulla tavalla turvaamassa maanlaajuista kattavaa apteekki-verkkoa ja siten apteekkipalveluiden saatavuutta koko Suomessa, kuten täällä on hyvin tuotu monessa puheenvuorossa esille. Hallituksen tarkoituksena oli leikata lääketaksaa ja muuttaa apteekkiveron laskentaperuste liikevaihdosta myyntikatteeksi siten, että nykyinen apteekkiverokertymän taso säilyy. Hallituksen tavoitteena on saavuttaa näillä toimilla 30 miljoonan euron säästöt julkiseen talouteen.

Keskusta vastustaa leikkausta lääketaksaan. Nyt käsiteltävässä esityksessä on esitetty toimeenpantavan yhtäaikaisesti muutoksia, joiden kokonaisvaikutusten arviointi on ollut jo lainsäädännön valmisteluvaiheessa haastavaa ja jotka voivat johtaa ja mitä suurimmalla todennäköisyydellä johtavat ennakoimattomiin muutoksiin apteekkitaloudessa sekä apteekkiverkostossa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esittämä apteekkiverotaulukko suosii suurimpia apteekkeja pienten kustannuksella. Verotaulukko on myös epäjohdonmukainen ja johtaa muidenkin apteekkarien verotuksen äkillisiin kiristymisiin. Perustuslakivaliokunta edellytti myös, että sosiaali- ja terveysvaliokunta muuttaa apteekkitoimintaa koskevaa lainsäädäntöä siten, että se tuottaa mahdollisuudet kannattavan liiketoiminnan harjoittamiseen myös niille apteekkeille, joille nyt ehdotettu sääntely parhaan käytettävissä olevan tiedon valossa merkitsisi toiminnan muuttumista kannattamattomaksi. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan aikataulu perustuslakivaliokunnan vaatimien muutosehdotusten käsittelyssä oli kohtuuttoman lyhyt, joten esitettävien muutosten vaikutusten arviointiin ei ole ollut myöskään riittävästi aikaa. Tämän seurauksena ehdotettavien muutosten perustuslainmukaisuudesta jää myös epäily.

Keskustan mielestä sosiaali- ja terveysvaliokunnan olisi tullut pyytää perustuslakivaliokunnalta uusi lausunto esitettävien pykälämuutosten perustuslainmukaisuudesta. On huomattava, että jo hallituksen esityksessä todettiin lakiehdotuksessa esitettävien muutosten vaikutuksista apteekkeihin, että sopeuttamistoimien suuruusluokkaa tai apteekkikohtaisia vaikutuksia ei ole mahdollista arvioida etukäteen.

Arvoisa puhemies! Erityisen hankalaan asemaan tämä hallituksen esitys ajaa tosiaankin pienimmät apteekit. Pienten apteekkien taloudelliset toimintaedellytykset heikkenevät tavalla, josta apteekkarilla ei apteekkilupaa hakiessaan ole ollut tietoa ja johon hänellä ei ole näin ollen ollut mahdollisuutta varautua. Muutokset ovat erityisen merkittäviä toimimini-
miyrittäjien luottamuksensuojan näkökulmasta. Toiminimiyrittäjä vastaa koko omaisuudellaan apteekin taloudesta. Jo nykyisellään noin 25 prosenttia apteekkareista ei pääse apteekkarina siihen tulotasoon, johon pääsisi ulkopuolisen palveluksessa proviisorina työskennellessään. Apteekkien talouden kiristyminen voi johtaa henkilöstön määrän vähentämiseen apteekkeissa ja näkyä siten asiakkaille palvelun heikkenemisenä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivi Räsänen on poissa, edustaja Petri Honkonen — korjaan: edustaja Honkonen, poissa. — Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

22.09 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Apteekkitalous on monimutkainen ja tarkasti säännelty kokonaisuus. Apteekkitalous ei ole vain bisnestä, vaan se on osa terveysjärjestelmäämme. Lääkehuollon kattavuus ja saavutettavuus on varmistettava kaikkialla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

Suomessa. Edellinen hallitus toteutti apteekkitalouden muutoksia ja säästöjä. Olin itse näitä säästöpäätöksiä valmistelemassa ja esittelemässä. Nämä toimet vaikuttavat edelleen, ja lisäsäästöjen hakeminen edellisten päälle on vaativa ja riskialtis harjoitus. Apteekit ovat jo joutuneet sopeuttamaan talouttaan ja toimintaansa. Vaikuttaa siltä, että hallituksen esitys ei ole täysin onnistunut välttämään riskejä ja esitys on tekemässä monet apteekit kannattamattomiksi ja heikentämässä useiden apteekkien taloudellisia toimintaedellytyksiä. Tämä voi johtaa apteekkien sulkemiseen eri puolilla Suomea, sillä apteekkien edellytykset sopeuttaa toimintaansa ja talouttaan ovat sääntelyn puitteissa rajalliset. Apteekkiverkon harveneminen heikentää suomalaisten lähipalveluita ja lääkehuollon saavutettavuutta.

Hallituksen esityksessä hyvää on se, että uusi tapa sitoa apteekkivero liikevaihdon sijaan lääkemyynnin tuottoon poistaa kalliiden lääkkeiden negatiivisen myyntikatteen ongelman. Kuitenkaan esityksen monitahoinen kokonaisuus ei ole aivan osunut lankulle. Yhteisvaikutukset heikentävät monen apteekin toimintaedellytyksiä. Hallitus on onneksi eduskuntakäsittelyssä parantanut esitystä perustuslakivaliokunnan lausunnon jälkeen, ja hyvä niin. Kuitenkin edelleen moni apteekki on todennäköisesti muuttumassa kannattamattomaksi.

Arvoisa puhemies! On haastavaa arvioida, kuinka paljon apteekkitaloudesta on mahdollista säästää vai onko säästöjen tie jo kuljettu loppuun. Toimiala on tarkoin säädelty toimintaa, jossa lainsäätäjän pitää tasapainoilla sen välillä, että toisaalta turvataan saavutettava ja toimiva apteekkiverkko kaikkialla Suomessa, ja se edellyttää apteekkitoiminnan kannattavuutta, ja toisaalta lainsäätäjän on pidettävä huolta, ettei tarkasti säännelty toimiala tee niin sanottuja ylivoittoja asiakkaiden tai julkisen talouden kustannuksella. Tämän tasapainon hakeminen ei ole aivan yksinkertaista, varsinkaan kun apteekit ovat keskenään erilaisessa tilanteessa.

Lääkkeiden yhteiskunnalle ja yksilöille aiheuttamat kustannukset ovat merkittäviä ja kasvusuuntaisia. On perusteltua hakea kustannustehokkuutta lääkesektorilta. Se ei kuitenkaan voi tarkoittaa kansalaisten lääkkeiden hintojen nostoa tai apteekkiverkon kaatamista. Ehkäpä fokuksa tulisikin jatkossa suunnata enemmän siihen, millaisilla hankintamenetelyillä ja hinnoittelumalleilla saataisiin painettua lääkkeiden hintoja alas myös sairaalalääkkeissä ja miten lääketeollisuuden kilpailua ja lääkevaihtoa voisi vielä edistää.

Arvoisa puhemies! Suomen apteekkijärjestelmässä on paljon vahvuuksia. Toivon, että apteekkitaloutta kehitetään nykyiseltä pohjalta eikä näitä vahvuuksia hukata. Minä en kaipaa lääkkeitä S-marketiin, vaikka päivittäistavarakauppa kovasti sen puolesta lobbaa. Olisi reilua, että eri puolueet kertoisivat selkeästi näkemyksensä apteekkitalouden tulevaisuudesta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

22.13 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Vähän samaan tapaan kuin tuossa toimeentulotukiasiassa tarkastelen tämän asian taloudellista puolta, vaikka tärkeintä tässä tietenkin on lääketurvallisuus ja hyvin toimiva lääkejakelu Suomessa, jota nyt ollaan vaarantamassa sillä, että tietyt apteekit joutuvat huonompaan asemaan kuin ne ovat tällä hetkellä, ja se voi johtaa sitten apteekkiverkon sulkeutumiseen.

Tämä taloudellinen laskelma on hyvin mielenkiintoinen tässä. Esitän tässä nyt väitteen — ja se on mukava, kun on hallituspuolueiden edustajiakin runsaasti paikalla kuuntele-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

massa — että tämä esitys ei säästä yhtään mitään. Toistan: tämä esitys ei säästä yhtään mitään.

No, perustelut tälle: Ensinnäkin nämä taloudelliset vaikutukset jakaantuvat kahteen osaan. Merkittävämpi on se 44 miljoonaa euroa, joka perustuu siihen, että ehdollisen korvattavuuden rahat kanavoitaisiin kokonaan valtiontalouden puolelle. Ehdollisen korvattavuuden palautukset ovat sellainen aika monimutkainen asia, joka menee lääketieteeseen, farmakologian ja sosiaaliturvan välimaastoon, eli tietyistä uusista, tavallaan vasta kokeiluasteilla olevista lääkkeistä suoritetaan niiden vaikutuksen perusteella sitten tällainen palautus takaisin Sairausvakuutusrahastoon, jos sellaiseen sitten on päädytty.

Sairausvakuutusrahastohan on rahoitettu sillä tavalla, että valtio rahoittaa siitä noin puolet eli 51,4 prosenttia ja sitten sairausvakuutusmaksulla, tarkemmin sanottuna sairaanhoitomaksulla, rahoitetaan se 48,6 prosenttia. No, nyt kun tehdään tällainen kanavointi, että se sairausvakuutuksen osuus siirretään tänne valtiontalouden hyödyksi, niin samalla aiotaan korottaa meidän kaikkien veronmaksajien — käytännössä siis sen nimitys on silloin ”vakuutettujen”, joita ovat eläkeläiset, palkansaajat ja yrittäjät — sairaanhoitomaksua 0,03 prosentilla. Se kuulostaa kovin vähäiseltä, mutta kun kerrotte sen neljällä ja puolella miljoonalla ihmisellä ja otatte suomalaisten keskitulon huomioon, huomaatte, että siitä tulee juuri suunnilleen sellainen summa, mistä tässä on kysymys. Toisesta taskusta me veronmaksajat maksamme sen, mikä tässä näennäisesti saadaan valtion budjettiin hyödyksi. Eli tämä on plus miinus nolla.

No, sitten se 30 miljoonaa euroahan, joka on tarkoitus saada lääketaksaa leikkaamalla, jakaantuu samalla tavalla kahteen osaan, koska siinäkin sitten on puolet sitä Sairausvakuutusrahaston osuutta ja puolet tätä valtiontalouden osuutta. Siinä tehdään vastaavasti sillä tavalla, että siinä lääketaksan leikkauksesta tulevassa hyödyssä ei sitten alenneta sitä sairausvakuutustaksaa — sen vaikutus olisi 0,01 prosenttia — vaan se pidetään ennallaan. Näin ollen sieltä kerätään entinen määrä vakuutetuilta rahaa, vaikka tapahtuu tällainen leikkaus. Eli sekin on käytännössä plus miinus nolla, jolloin jäljelle jää säästökäsi 15,4 miljoonaa euroa. Se taas kumoutuu kokonaan sillä, että tämän uudistuksen vaikutukset verotukseen ovat 16 miljoonaa. Eli 16 miljoonaa vähenee valtion apteekkeilta saama vero, ja säästö on 15,4 miljoonaa. Eli tämä on ihan plus miinus nolla.

No se osuus, se seitsemän miljoonaa, joka saataisiin sitten valtiontaloudelle: Sen, jonka vaikutus olisi siinä, että siirretään näitä itsehoitolääkkeitä sieltä apteekkeista vähittäiskauppaan — ja siitä ei peritä enää sitten apteekkiveroa — säästövaikutus on seitsemän miljoonaa. No, siitä taas tuolla todetaan, että sitä varten ei tarvitse tehdä mitään vähennystä, koska markkinoilla muuten sitten lääkkeiden hinnat nousevat tai volyymit nousevat ja se apteekkiverokertymä näiltä osin säilyy ennallaan. No, sekin on tavallaan tällainen silmäkääntötempu, koska siitä voidaan päätellä, että jos tätä siirtoa ei tehtäisi, niin silloinhan sinne tulisi 7 miljoonaa euroa enemmän sitä rahaa.

Eli siis tällä ei oikeasti säästetä veronmaksajien, jotka ovat samalla sairausvakuutuksen niin sanottuja vakuutettuja, rahaa yhtään. Tällä saadaan kieltämättä valtion budjettitalouden tietty säästö, mutta se kompensoidaan sitten kokonaan nostamalla niitä sairausvakuutusmaksuja. Eli taloudellisesti aivan järjetön hanke sen lisäksi, mitä haittaa siitä on sitten apteekkitoiminnalle, mikä täällä on tullut perustellusti esille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laine-Nousimaa, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

22.18 **Hanna Laine-Nousimaa sd:** Arvoisa herra puhemies! Käsitlemme tänään kokonaisuutta, jonka vaikutukset ulottuvat paljon pidemmälle kuin hallituksen esityksen sivuille. Kyse ei ole vain lääketaksasta tai apteekkiverkosta. Kyse on ihmisten arjesta, palveluiden saatavuudesta ja siitä, miten me huolehdimme maanlaajuisesta lääkehuollosta ja sen turvallisuudesta. Siksi haluan olla tässä hyvin suora. Tämä esitys on monella tasolla puutteellinen, riskialtis ja edelleen perustuslain kannalta kyseenalainen. Perustuslakivaliokunta edellytti lausunnossaan, että sääntelyä on muutettava niin, ettei se tee osasta apteekkeja kannattamattomia. Ministeriö reagoi korottamalla nollarajaa, mutta sekä valiokunnan kuulemat asiantuntijat että valtiosääntöoikeuden asiantuntija, professori Viljanen arvioivat tämän olevan riittämätöntä. Viljasen arvio on painava, ja sen sivuuttaminen ilman uutta perustuslakivaliokunnan lausuntoa on valitettavaa. Tällaisen epävarmuuden varaan ei pitäisi jättää lakia, joka vaikuttaa ihmisten lääkkeiden saatavuuteen ja terveyteen.

Arvoisa herra puhemies! Lakiesityksen heikkous ei kuitenkaan liity vain perustuslaillisiin kysymyksiin vaan myös esityksen taloudellisiin vaikutuksiin. Hallituksen esitys nojaa arvioihin, joita asiantuntijat ovat toistuvasti pitäneet epävarmoina ja jopa epärealistisinä. Jo nyt meillä on 19 tappiollista apteekkia, ja muutosten seurauksena tappiollisten määrä nousee arviolta 20:llä. Kun mukaan lasketaan apteekit, jotka käytännössä eivät tuota yrittäjälle palkkaa, puhumme 134 apteekista, siis yli sadasta toimipisteestä, joiden tulevaisuus on epävarma. Tämä ei ole vähäinen asia. Se on suora riski palveluiden saavutettavuudelle ja alueelliselle yhdenvertaisuudelle. Tosiasia on, että pienillä apteekeilla ei ole enää mitään sopeutusvaraa, ja kun sopeuttaminen on mahdollista vain supistamalla aukioloa, vähentämällä henkilöstöä tai lopettamalla sivuapteekki kokonaan, nämä vaikutukset iskeytyvät suoraan asiakkaisiin etenkin harvaan asutuilla alueilla, joilla apteekki on usein ainoa terveydenhuollon toimipiste.

Valiokunnan kuulemat asiantuntijat olivat kriittisiä. Heidän mukaansa esitys ei tue järkevää ja johdonmukaista lääkehoitoa, se heikentää palveluiden saavutettavuutta ja pahimmillaan kasvattaa kustannuksia muualla terveydenhuollossa — ja tämä kaikki tilanteessa, jossa hallitus on jo tehnyt historiallisen suuret leikkaukset sosiaaliturvaan ja sotepalveluihin ja jossa ihmiset kamppailevat korkeiden elinkustannusten kanssa. Lääkkeiden kustannukset ovat nousseet, alkuomavastuuta on korotettu, asiakasmaksuja on nostettu. Ei ole oikein eikä vastuullista sysätä lisää taakkaa niille, jotka jo nyt joutuvat tinkimään terveydestään.

Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin tämä esitys olisi pitänyt käyttää vielä perustuslakivaliokunnan lausunnolla. Näin ei ole toimittu. Edellä mainitut syyt ovat johtaneet siihen, että tulemme esittämään hallituksen esityksen hylkäämistä ja viiden lausuman hyväksymistä. Lausumat varmistavat, että apteekkiverkosto säilyy koko maassa, että itsehoitolääkkeiden turvallinen käyttö turvataan, että apteekkien kustannuskehitystä arvioidaan johdonmukaisesti ja että Kanta-lääkityslistan käyttöönotolle turvataan riittävät resurssit. Meillä on vastuu siitä, että jokaisella suomalaisella on jatkossakin kohtuullinen matka apteekkiin, turvallinen lääkehoito ja yhdenvertainen pääsy palveluihin. Tämä esitys ei tätä turvaa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

22.22 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Apteekit ovat erittäin tärkeä palvelu suomalaisille. Minulla on kokemusta yli neljännesvuosisata elikkä yli 25 vuotta apteekissa työskentelystä farmaseuttina, asiakaspalvelussa ja lääkkeiden valmistuksessa.

Apteekeista ihmiset saavat ilmaista neuvontaa, mikä nykypäivänä on aika harvinaista, ja kun soteuudistus on vienyt terveysasemia, niin apteekkien rooli on korostunut entisestään. Hallitusohjelmassa mainitaan maanlaajuinen apteekkiverkosto. Maanlaajuinen apteekkiverkosto on tärkeä. Lääkkeitähän ei ole tarkoitus myydä mahdollisimman paljon vaan sen verran kuin on tarpeen. Apteekeissa on kyllä byrokratiaa, jota on varmasti syytä vähentää. Apteekki on luotettava, ja apteekkien säilyminen on äärimmäisen tärkeää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

22.23 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Käsittelyssämme on apteekkitalouden uudistusta ja lääkesäästöjä toimeenpaneva laki, jota olemme sosiaali- ja terveysvaliokunnassa viime viikot käsitelleet. Tässä laissahan tavoitteena on 30 miljoonan euron vuosittainen säästö, eli kyseessä on todellakin säästölaki, mutta on tässä muitakin, ihan myös positiivisia asioita apteekkien kannalta.

Tässä esityksessä apteekkiverolakia muutetaan siten, että apteekkiveron perusteena olisi verovelvollisen lääkemyynnin voittomarginaali. Tätä myös apteekit ovat itse toivoneet, että se vero otetaan siitä katteesta. Lisäksi tässä tehdään muutoksia veroasteikkoon ja apteekkari, jonka apteekkaritoiminnalle ei olisi lakimuutosten vuoksi riittäviä taloudellisia toimintaedellytyksiä, voisi luovuttuaan apteekkiluvastaan sulkea apteekkinsa ilmoittamalla siitä viranomaiselle. Tästä apteekin sulkemisesta on myöskin ollut paljon menneinä vuosina ongelmia, ettei voi luovuttaa, jos toiminta on tappiollista, ja siltä osin tämä tilanne parantuu. Tässä on mukana myös rajattu määrä itsehoitoon siirtyviä lääkkeitä, mikä on perustellusti hyvin suppea.

Tässä esityksessä on mukana myös se, että lääkemääräystä voidaan apteekissa muuttaa siltä osin, että jos esimerkiksi lääkkeen saatavuusongelmissa ei ole kyseistä pakkauskoosta, niin voidaan antaa toista, kunhan se lääkkeen vahvuus ja asiakkaan saama lääkemäärä pysyvät ennallaan. Tästä olen erityisen iloinen, koska vuonna 2020 olen itse tehnyt tästä lakialoitteen, ja hienoa nyt vihdoinkin, että tämä toteutuu. Se helpottaa apteekkien työtä — ei tarvitse lähteä soittamaan lääkityksestä lääkärille, vaikea saada kiinni — helpottaa lääkärin työtä ja sujuvoittaa asiakkaan asemaa, kun tietenkään lääkkeitä ei tarvitse lähteä etsimään muista apteekeista.

Apteekkitoiminta on tärkeää perustoimintaa yhteiskunnassa, ja se on samalla myös tärkeä osa terveydenhuoltoa, ja saamme siitä tietenkin paljon lisäarvoa. Apteekit tekevät farmaseuttista lääkeneuvontaa ja esimerkiksi koronan aikana antoivat paljon palveluneuvontaa, ohjausta, jopa hoidon tarpeen arvioita. Sen arvo on merkittävä, ja sen takia se pitää myös tiedostaa, kun apteekkilainsäädännön muutoksia tehdään.

Tässä esityksessähän perustuslakivaliokunta kiinnitti huomiota siihen, että mikäli esitys johtaa siihen, että osa apteekeista menee kannattamattomiksi, niin sen takia pitää esitystä muuttaa. Sen johdosta valiokunnassa nostettiin verotuksen alarajaa niin, että se on aikaisemmasta 200 000:sta nostettu 250 000:een, ennen kuin apteekkiveroa joutuu maksamaan. Se helpottaa tietenkin myös kaikkien muiden apteekkien tilannetta.

Valiokuntakäsittelyn aikana kuulemisissa nousi esille, että it-järjestelmien muutos liittyen ostoon ja myyntiin liittyviin tietojärjestelmävaatimuksiin tulee monelle apteekille

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

liian nopeasti, jos tämä järjestelmä vaaditaan vuonna 26, jolloinka päädyimme valiokunnassa siirtymäajan pidentämiseen kahteen vuoteen, mikä toivottavasti myös helpottaa monen apteekin taloudellista tilannetta siinä mielessä, että pystyy ne it-hankinnat suunnittelemaan harkitummin ja aikaa siihen on enemmän.

Nostan tässä esille vielä valiokunnan tekemät lausumat, joita on useita. Se, minkä takia näitä on niin monta ja ne ovat itse asiassa varsin laajoja, on juuri sen takia, että apteekki-toiminta on tärkeää yhteiskunnallista ja terveydenhuollon toimintaa.

Ensimmäinen lausuma koskee sitä, että tulee seurata tämän lakimuutoksen vaikutuksia taloudelliseen kannattavuuteen, lääkkeiden saatavuuteen myös harvaan asutuilla seuduilla, huoltovarmuuteen sekä lääketurvallisuuden kehitykseen ja toteutumiseen, mukaan lukien itsehoitolääkkeisiin liittyvien muutosten pidempiaikaisia vaikutuksia apteekkitalouteen ja lääkitysturvallisuuteen. Eduskunta edellyttää lisäksi, että valtioneuvosto ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin maanlaajuisen apteekkiverkoston turvaamiseksi ja toteuttaa sääntelyyn mahdollisesti tarvittavat muutokset jo keväällä 26 annettavan apteekkitalouden uudistamiseen liittyvän seuraavan hallituksen esityksen yhteydessä.

Edellytimme myös, että valtioneuvosto arvioi apteekkien palveluvalikoiman laajentamista osana sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmää ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin sen mahdollistamiseksi. Apteekeissa voitaisiin enemmän tehdä myös muuta terveydenhuollon toimintaa: sairaanhoitajavastaanottoa, korvan huuhteluita, rokotuksia ynnä muita.

Eduskunta edellyttää myös, että valtioneuvosto seuraa apteekkarien apteekkiluvista luopumisen sujuvuutta ja syitä sekä ryhtyy tarvittaessa toimiin, jos apteekkiluvista luopuminen olisi johtamassa kohtuuttomiin seurauksiin.

Sitten viimeisenä lausumana nostimme esille myös sen, että on tärkeää, että tukku- ja vähittäismyynnin keskittäminen samalle toimijalle ei olisi mahdollista. Sen takia tästä tehtiin lausuma, että seuraavan apteekkiesityksen yhteydessä huomioitaisiin, että estettäisiin sen mahdollistaminen. Tässä aikataulussa tähän esitykseen sitä ei ehditty saada. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Wickström, varsågod.

22.31 Henrik Wickström r: Arvoisa puhemies, värderade herr talman! Käsitlemme nyt esitystä apteekkitalouden muuttamisesta, jota nyt on käsitelty eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnassa. Pakko on itse tässä sanoa myöskin se, mitä tässä edeltävä puhuja, edustaja Laiho, sanoi, että tässä sosiaali- ja terveysvaliokunnan käsittelyssä tämä esitys, jonka hallitus on tuonut, on mennyt parempaan suuntaan. Se keskeinen muutos, joka tähän tehtiin, liittyy apteekkiveron alarajan nostamiseen. Se nousee 200 000 eurosta 250 000 euroon. Tämä oli muutos, jota muun muassa Apteekkariliitto ja monet apteekkarit ovat kautta maan toivoneet. Myöskin valiokunnassa hallituspuolueiden jäsenet ja edustajat kuuntelivat sitä palautetta, mitä tuli kentältä itse tämän lainsäädäntöprosessin aikana täällä eduskunnassa.

För oss inom SFP är det jätteviktigt att man värnar om ett landsomfattande apoteksnätverk, och det har som sagt gjorts flera olika justeringar i utskottsbehandlingen så att man också ska uppnå den här målsättningen, som också regeringsprogrammet har slagit fast.

Mitä tulee tähän kritiikkiin, mitä oppositio on nostanut esiin tästä hallituksen esityksestä, niin haluaisin kuitenkin muistuttaa oppositiota siitä, että kun itse tässä tänään viimeksi kat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

soin läpi näitä opposition vaihtoehtobudjetteja, niin aika harva nosti — siis kukaan ei nostanut — esiin, että apteekkitalouteen pitää myöskin panostaa ja huolehtia siitä, että näitä säästöjä ei tehdä. Sen takia olisi hyvä kertoa ja olla myöskin rehellinen niin, että vaikka täällä vastustetaan niitä sopeutuksia, mitä apteekkitalouteen nyt joudutaan tekemään, niin pitäisi aina tulla korvaavien vaihtoehtojen kanssa. Esimerkiksi SDP:n vaihtoehtobudjetissa tätä nyt ei ainakaan näkynyt ja löytynyt.

Mitä tulee tähän maanlaajuiseen apteekkiverkkoon, niin komppaan tässä valiokunnan varapuheenjohtaja edustaja Laihoa, kun hän nosti esiin nämä lausumat, jotka olivat hyvin tiukkoja, mitä valiokunta teki. Niissä nimenomaan tullaan velvoittamaan valtioneuvostoa seuraamaan, mitä vaikutuksia näillä muutoksilla on apteekkiverkkoon. Hyvä asia tässä on kuitenkin se, että tämä itse lakikokonaisuus on jaettu kahteen osaan, eli seuraava hallituksen esitys tähän liittyen on tulossa ensi kevään aikana. Itse toivon ja uskon vahvasti siihen, että hallitus seuraa nyt, mitä siellä kentällä lähtee tapahtumaan, ja sitten eduskunta, mikäli tämän lain hyväksyy ja myöskin nämä lausumat hyväksyy, edellyttää sitä, että valtioneuvosto tekee sitten korjausliikkeitä tähän apteekkitaloutta koskevaan lainsäädäntöön, mikäli tarvetta sille on, jotta myöskin hallitusohjelman tavoite siitä, että maanlaajuinen apteekkiverkko säilyy, edelleenkin pysyy. [Aki Lindén pyytää vastauspuheenvuoroa]

Puhemies Jussi Halla-aho: En avaa nyt debattia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

22.33 Markku Siponen kesk: Arvoisa herra puhemies! Aloitan itsekin vastauksella näihin valiokunnan jäsenten puheenvuoroihin.

Ensin tästä edustaja Wickströmin puheenvuorosta. Kerroitte tuossa, että olette kuunnellut kenttää ja teitte verotusmuutoksen tähän verotaulukkoon. Menikö se näin? Itse väittäisin, että perustuslakivaliokunta lausui ja vaati muutoksia, ja sen jälkeen teitte muutoksia verotustaulukkoon. Väittäisin, että perustuslakivaliokunnasta onneksi tuli se viesti, jonka jälkeen muutoksen teitte, mutta toki tämä muutos jäi vielä vähän vaillinaiseksi.

Toinen asia näihin vaihtoehtobudjetteihin Wickströmille: Toivottavasti olette keskustan vaihtoehtobudjetin lukenut. Sieltä löytyy tämä meidän vaihtoehdosta, [Arto Satonen: Sieltä löytyy ihan mitä vaan!] myöskin tämän vaihtoehdon mukaiset kustannukset. — Kannattaa edustaja Satosenkin lukea. [Arto Satonen: Olen lukenut!]

Sitten tuohon varapuheenjohtaja Laihon puheenvuoroon liittyen. Todellakin tässä on hyviäkin uudistuksia, niin kuin toitte esille tämän myyntikatteen ja sitten tämän lääkemääräysten muuttamisen apteekissa. Ne olivat hyviä uudistuksia. Mutta sitten tähän liittyen, kun toitte esille hyvänä uudistuksena tämän, mikä sinällään on hyvä, että apteekkari voi luopua siitä kannattamattomasta apteekista, mutta siihen voisi kyllä jatkaa, että se tulee todellakin tarpeeseen. Se tulee todellakin tarpeeseen, kun tämä esitys menee läpi. Jatkossa tulee olemaan, niin kuin tiedetään, enemmän tappiollisia apteekkeja ja kannattamattomia apteekkeja, siinä mielessä on tietenkin hyvä, että lakia muutetaan niin, että siitä kannattamattomasta tai tappiollisesta apteekista sitten pystyy luopumaan.

Ja vielä näiden lausumien määrään. Vaikka niitä lausumia olisi kuinka pitkä rimpsu siellä lakiesityksen lopussa, niin jos se laki itsessään ei ole hyvä, niin ei sitä niillä lausumillaan pysty korjaamaan, ainakaan kovin nopeasti. Totta kai on hyvä, että sinne on kirjattu niitä useita, ja ne ovat sinällään tarpeellisia.

Sitten vielä sekä Laihelle että Wickströmille tästä toisesta paketista, mikä keväällä on tulossa: todella itsekin toivon, että se on parempi kuin tämä ensimmäinen paketti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

Mutta vielä, arvoisa puhemies, muutamia asioita nostan tähän apteekkien verotukseen liittyen.

Apteekkiveron kohdentumisesta tässä esityksessä: Niin kuin kuultiin, siinä alkuperäisessä esityksessä oli se nollaveroraja siellä 200 000:ssa, ja sitten tämän perustuslakivaliokunnan lausunnon jälkeen sitä nostettiin 250 000 euroon. Keskustan mielestä tämä on edelleen riittämätön. Oikea taso olisi siellä 300 000 eurossa.

Myös tämä sivuapteekkivähennyksen toteutustapa esitetään muutettavaksi siten, että ehdonä oleville sivuapteekeille vähennys olisi 150 000 euroa ja oikeutena oleville 50 000 euroa. Koska tämä 150 000 euroa on laskennallinen arvio sivuapteekin ylläpitämisestä aiheutuvista lisäkuluista, 50 000 euroa on liian pieni vähennys. Jo nyt Fimea on saanut tiedon useista lopettavista sivuapteekeista, koska uusi sivuapteekkivähennys ei riitä pitämään toimintaa kannattavana. Kaikista Suomessa toimivista apteekeista viidennes on näitä sivuapteekteja, ja esitys tulee hallituksen esittämässä muodossa johtamaan sivuapteekkien määrän vähenemiseen. Keskustan mielestä sivuapteekkivähennyksen tulisi olla oikeutena oleville apteekeille vähintään 100 000 euroa vuodessa.

Arvoisa herra puhemies! Vielä muutama sana näistä itsehoitolääkkeistä. Keskustan mielestä nämä itsehoitolääkkeet vahvistavat edelleen tämän keskittyneen kaupan asemaa. Suomessa on poikkeuksellisen keskittynyt ja kannattava vähittäiskauppa tälläkin hetkellä. Itsehoitolääkkeiden lisääminen kauppojen valikoimaan on omiaan tukemaan keskitettyä markkinaa entisestään ja kiihdyttämään pienten yrittäjävetoisten apteekkien alasajoa.

Arvoisa herra puhemies! Fimea muistuttaa talousvaliokunnalle antamassaan lausunnossa, että esitys itsehoitolääkkeiden vapauttamisesta tulee lisäämään yritysten ja viranomaisien työmäärää tilanteessa, jossa lääkehuollon ja -hoitojen kustannuksista etsitään koko ajan mittavia säästöjä. Samaan aikaan kansalaisille ja itsehoitolääkkeiden käyttäjille vapauttamisesta syntyvien hyötyjen on arvioitu olevan rationaalisen lääkehoidon ja valmisteiden saavutettavuuden kannalta huomattavan vähäisiä. Päinvastoin on arvioitavissa, että itsehoitolääkkeiden myyntikanavan laajennus voi johtaa lääkkeiden kulutuksen kasvuun ja on siten ristiriidassa rationaalisen lääkehoidon tavoitteiden kanssa.

Arvoisa herra puhemies! Vaikutusten arviointi ja lääkekustannusten kasvun seuranta on välttämätöntä. Apteekkitalouden uudistaminen on sinällään keskustan mielestä perusteltua, koska markkinoille tulee jatkuvasti uusia, kalliita lääkkeitä ja lääkehoitojen kattavuus laajenee ja paranee uusiin sairauksiin ja lääkehoidot korvaavat myös muita hoitomuotoja. Niiden ja väestön ikääntymisen seurauksena lääkekorvausten määrä kasvaa. Siten lääkekustannusten kasvua on välttämätöntä arvioida ja pyrkiä myös hillitsemään tavalla, joka on yhteiskunnalle syntyvien kokonaiskustannusten näkökulmasta järkevää. Keskustan tavoitteena on kuitenkin varmistaa maanlaajuinen apteekkiverkosto ja lähiapteekkipalvelujen saatavuus koko maassa apteekkitaloutta uudistettaessakin. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

22.40 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Muutama sananen hallituksen esittämän apteekkitalouden uudistuksen vaikutuksista apteekkiverkkoon ja -palveluiden saatavuuteen.

Asiantuntija-arvioiden ja hallituksen esityksenkin mukaan esityksen ennakoituja vaikutuksia ovat sivuapteekkien lopettaminen, apteekkilupien hakematta jääminen, aukioloaikojen supistaminen ja farmaseuttisen henkilöstön vähentäminen, mikä heikentää lääkehoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

don tukea ja yhteistyötä hyvinvointialueiden kanssa. Esityksen arvion mukaan apteekki-palvelut poistuvat joiltakin liikepaikoilta väliaikaisesti tai paikoin pysyvästi. Tämä saattaa alueesta riippuen heikentää lääkkeiden saatavuutta ja siten potilasturvallisuutta ja ainakin pidentää merkittävästi asiakkaitten matkaa lähimpään apteekkiin. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on arvioitu, että hallituksen esityksen seurauksena on hyvin todennäköistä, että useita sivuapteekkeja tullaan lopettamaan, mikä heikentää maanlaajuista apteekkiverkostoa ja vaikuttaa erityisesti harvaan asuttujen seutujen palveluja heikentävästi. On myös hyvin mahdollista, että jatkossa auki laitettaviin apteekkilupiin ei saada hakijoita etenkin harvaan asutulla alueella. Muutos sivuapteekiksikaan ei välttämättä ole mahdollista, jolloin apteekkipalvelu loppuisi kokonaan. Joka tapauksessa apteekkeihin kohdistuvien leikkausten vuoksi edessä on todennäköisesti toimintojen supistuksia, mikä heikentää lääkkeiden saatavuutta.

Arvoisa herra puhemies! Henkilökohtaisesti pelkään juuri tämän lakimuutoksen vaikutuksia harvaan asutulla alueella, esimerkiksi Savo-Karjalassa. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausuntoja lukiessa huomasin Fimean kartan, jossa oli arvioitu peräti 15 apteekin olemassaolon olevan pahimmillaan vaakalaudalla. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

22.42 Vesa Kallio kesk: Arvoisa herra puhemies! Tosiaan näistä vaihtoehtobudjeteista sen verran, että siitä keskustan vaihtoehdosta löytyy se 30 miljoonaa, niin ettei siitä sen enempää.

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä hallitus vahvistaa entisestään kaupan jo nyt täysin kohtuutonta keskittymistä Suomessa. S-ryhmä ja K-ryhmä saavat jälleen uuden keinon tehdä rahaa kansalaisten ja yrittäjien kustannuksella. Meillä kun ei kilpailua juuri elintarvikeketjussa ole, niin ruokakauppa on jo tällä hetkellä maailman kannattavimpien joukossa, ja tämä itsehoitolääkkeiden lisääminen sinne vahvistaa entisestään tätä keskittynyttä markkinaa ja vauhdittaa pienten yrittäjävetoisten apteekkien alasajoa.

Arvoisa puhemies! Itsehoitolääkkeiden myynti tulisikin säilyttää apteekeissa, joista on saatavissa jokaisessa myyntitilanteessa ammattimaista ja asiantuntevaa lääkeneuvontaa. Tästä olen lukuisia keskusteluja apteekkien henkilökunnan kanssa käynyt viime kuukausien aikana. Vain näin voidaan välttää ne virheelliset lääkevalinnat ja vähentää viivettä hoitoon hakeutumisessa tilanteessa, jossa on selkeästi nähtävissä, että sieltä apteekista se apu ei löydy vaan täytyy hakeutua terveydenhuollon palveluiden piiriin.

Lisäksi tässä on huomattava, että hallituksen ehdottamaan rajattuun itsehoitolääkevalikoimaan sisältyy myös valmisteita, joilla on erilaisia yhteisvaikutuksia muiden lääkkeiden kanssa. Kaikista kamalin tilanne on se, että siellä samassa hyllyvälissä on entistä vahvempia alkoholijuomia ja toisella puolella lääkkeitä ja hyllyttäjältä sitten kysytään, että miten hän nämä sopivat yhteen.

Näistäkään syistä itsehoitolääkkeiden myyntikanavien laajentaminen apteekin ulkopuolelle ei ole perusteltua. Hallituksen esittämällä itsehoitolääkkeiden myyntikanavien laajentamisella apteekkien ulkopuolelle on merkittävä vaikutus myös apteekkien talouteen, koska reseptilääkemyynti ei ole enää se, millä saadaan apteekkitoiminta kannattavaksi. Apteekit ovat tulleet riippuvaisiksi näiden itsehoitolääkkeiden myynnistä, ja nyt tätä kannattavuutta ollaan murentamassa myös tältä osin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

22.44 **Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! Arvostan keskustelussa sitä, että ollaan perustellusti eri mieltä asioista niiden arvojen taikka omien tavoitteiden näkökulmasta, mutta kannattaisi olla matemaattisista faktoista samaa mieltä.

Luen teille nyt meidän sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnöstä — joka siis on joka tapauksessa hallituspuolueiden hyväksymä mietintö — kappaleesta 15. Siinä todetaan: ”Kanavointi huomioiden valtion säästö reseptilääkkeiden lääketaksamuutoksesta on näin ollen noin 30 miljoonaa euroa. Samalla on kuitenkin arvioitu, että ehdotetun reseptilääkkeiden lääketaksamuutoksen seurauksena valtion tuloverokertymä alentuu noin 16 miljoonaa euroa.” Jäljelle jää siis säästöä 14 miljoonaa euroa.

Sitten käänän pikkusen eteenpäin ja luen kappaleesta 34, jossa kerrotaan, kun teimme muutoksen tähän — tämä äskenen käsitteli siis hallituksen alkuperäistä esitystä. Täällä lukee näin: ”Sosiaali- ja terveysvaliokunnan ehdottaman apteekkiveroasteikon nollaportaan korotuksen seurauksena valtion vuotuisen apteekkiverotulokertymän arvioidaan vähentyvän noin seitsemällä miljoonalla eurolla vuodessa.”

Eli siitä 30 miljoonasta, jonka piti olla se säästö, ei ole enää jäljellä kuin seitsemän miljoonaa euroa. Ensiksi siis hallituksen esityksen mukaan 16 miljoonaa vähenee apteekkiveron tuotto, ja nyt kun teimme siellä muutoksen sen rajan nostamisesta 200 000:sta 250 000:een, niin se väheni vielä seitsemän miljoonaa. Jää jäljelle seitsemän miljoonaa euroa sitä säästöä. Kaikki tämä monen viikon revohka tässä ja keskustelu Fimean kanssa, kuinka monta apteekkia ja niin edelleen, ja seitsemän miljoonaa euroa on tämä vaikutus.

Sitten se toinen osuus, se, mikä perustuu siihen ehdollisen korvattavuuden palautukseen. Siitä täällä sanotaan näin: ”Lääkekorvausten ehdolliseen korvattavuuteen liittyvien palautusmaksujen kohdentaminen täysimääräisesti valtiolle vaikuttaa esityksen mukaan sairausvakuutuksen rahoitusosuuteen ja korottaa laskennallisesti palkansaajien, edunsaajien ja yrittäjien sairaanhoitomaksua 0,03 prosenttiyksikköä.”

Kun te kerrotte 4,5 miljoonaa sairausvakuutuksen vakuutettua keskimääräisellä vuositulolla 30 000 euroa ja katsotte, mikä tästä on 0,03 prosenttia, te saatte juuri tämän 44 miljoonaa euroa, joka on se säästö, mikä tässä kerrotaan tapahtuvan. Eli koko tämän uudistuksen säästö ei ole 70 miljoonaa, ei ole 44 miljoonaa, niin kuin Paavo Rautio kirjoitti Helsingin Sanomien kakkospääkirjoituksessa, ei ole 30 miljoonaa, vaan on seitsemän miljoonaa. Siis seitsemän miljoonaa. Tämä on fakta. Ja siitä olen iloinen, että tässä kollega Wickström kävi jo toteamassa itselleni, että hänellä oli väärä käsitys SDP:n vaihtoehto-ohjelmasta näiltä osin. [Timo Heinonen: Se on sen verran sekava!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Fagerström, olkaa hyvä. Edustaja Fagerström taitaa olla poissa. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

22.48 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu herra puhemies! Kyllähän se on nyt niin, se on todettava näin myöhäisiltana, että Kansallinen Kokoomus junttaa perussuomalaisen tuella tämän apteekkilain läpi. Minkälaiset vaikutukset sillä on koko Suomea ajatellen? Ja kuten edustaja Suhonen tuolta salin laidasta jo toteaa, niin kyllä tässä on unohdettu maaseudun ihmiset ja ennen kaikkea, edustaja Heinonen, maaseudun lapset. Kun tässä puheenvuoroja on käytetty tämän sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön pohjalta, niin edustaja Lohi totesi sen, että tämä lainsäädäntö on vahingollinen ja tämä lainsäädäntö, tämä laki

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

on huono laki, minkä vuoksi ja jos hallituspuolueet tässä salissa ja isoissa juhlapuheissaan tuovat huoltovarmuuden merkitystä esille, niin ei se huoltovarmuus synny siellä juhlapuheissa eikä PowerPoint-esityksissä. Se huoltovarmuus syntyy sieltä maaseudun ja harvaan asuttujen alueitten apteekkeista, koska nämä apteekit apteekkiverkostona ovat osa kansallista turvaverkkoa ja ennen kaikkea sitä huoltovarmuutta, luotettavuutta, paikallisuutta ja ennen kaikkea ammattitaitoa ja ammatillista lääketurvan ja lääketurvallisuuden vartiointia.

Minä ihmettelen suunnattomasti, että hallituspuolueitten suunnalta ei ole tullut kuin yksi hyvä puheenvuoro tähän asiaan, ja se tuli edustaja Reijosen puheenvuorossa. Hän taitaa olla ainut hallituspuolueitten edustaja, joka ymmärtää huoltovarmuuden nimiin. Ja kyllä minä sangen ihmettelen, että täällä ei kuunnella näitä hyviä puheenvuoroja, joissa tuodaan esille tätä todellisuutta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Paasi, olkaa hyvä.

22.50 **Martin Paasi kok:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Lohen esitystä siitä, että hallituksen esitys apteekkilaista lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Markus Lohi on edustaja Martin Paasin kannattamana ehdottanut, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Nyt on päätettävä, jatketaanko asian ensimmäistä käsittelyä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön pohjalta vai lähetetäänkö asia sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto. Halutaanko valiokuntaan lähettämisestä keskustella? Ei nähtävästi.

Keskustelua ei syntynyt.

Puhemies Jussi Halla-aho: Keskustelun kuluessa on tehty kannatettu ehdotus asian valiokuntaan lähettämisestä. Asiasta on äänestettävä. Äänestys tapahtuu tässä istunnossa tauon jälkeen.

Istunto keskeytetään ja sitä jatketaan kello 23.05.

Täysistunto keskeytettiin kello 22.52.

Täysistuntoa jatkettiin kello 23.05.

Puhemies Jussi Halla-aho: Nyt jatketaan kello 22.52 keskeytettyä istuntoa ja päiväjärjestyksen 5. asian käsittelyä.

Edustaja Markus Lohi on edustaja Martin Paasin kannattamana ehdottanut, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

Selonteko hyväksyttiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Ehdotuksesta on äänestettävä.

Asian ensimmäisen käsittelyn jatkaminen sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön pohjalta ”jaa”, Markus Lohen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 73, ei 31; poissa 95 (äänestys 1).

Eduskunta päätti jatkaa asian ensimmäistä käsittelyä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön pohjalta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Keskustelu jatkuu. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

23.06 Markku Siponen kesk: Arvoisa herra puhemies! Apteekkiuudistus on keskustan näkemyksen mukaan vaarantamassa koko maan laajuisen apteekkiverkon. Hienoa jatkaa keskustelua tästä, kun nyt on salissa vähän enemmän edustajia myöskin hallituspuolueitten riveistä paikalla. [Perussuomalaisten ryhmästä: No ei ole teikäläisiä!] Tähän liittyen tämä lääketaksan leikkaus, apteekkiveron muutokset ja itsehoitolääkkeitten siirtäminen ruokakauppaan muodostaa kokonaisuuden, joka tulee koitumaan monen, erityisesti pienen apteekin kohtaloksi. Erityisestihän tämä tulee kohdistumaan semmoisiin ihmisiin, jotka käyttävät paljon lääkkeitä, tietysti ikäihmisiin.

Keskusta on esittänyt tälle uudistukselle oman vaihtoehtonsa, jossa kohtuullistetaan näitä veromuutoksia ja lääketaksan leikkausta niin, että apteekki säilyy lähipalveluna koko Suomessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

23.08 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Yritin tuon puheenvuoron poistaa, mutta se ei näköjään poistunut sieltä. [Naurua — Eduskunnasta: Kuitenkin puheenvuoro tilastoon!] Kun väkeä on hyvin paikalla, niin pidetään tärkeästä aiheesta nyt puheenvuoro.

Täällä on puhuttu apteekeista ja apteekkien merkityksestä koko maan näkökulmasta. On aivan luonnollista, että apteekit ovat keskeinen osa huoltovarmuutta, mihin tässä keskustelussa on kiinnitetty huomiota, ja ne sellaisina myös tulevaisuudessa varmasti tulevat säilymään. On tärkeää, että meillä on sellainen apteekkiverkko, että lääkkeitä saadaan silloin, kun niille on tarvetta.

Pidän myös myönteisenä sitä, että apteekkeja on kehitetty myös määrätietoisesti siihen suuntaan, että niistä tänä päivänä saa esimerkiksi maaseudulla ja monessa muussa paikassa vaikkapa rokotuksia ja muita tämäntyyppisiä palveluita. [Välihuutoja] Niin kuin täällä keskustelussa on tuotu hyvin esille, tätä kehitystyötä on varmasti hyvä tulevaisuudessakin jatkaa. Varmasti on niinkin, että apteekkeja tullaan kehittämään tulevaisuudessakin. Uskon, että meillä hyvä, laadukas, palveleva apteekkiverkko Suomessa tulee tulevaisuudessakin säilymään.

Itse käytin aikanaan puheenvuoron näiden asioiden yhteydessä ja nostin esille myös sen, miten apteekeista sitä palvelua saa. Meillähän on esimerkkejä lähipiiristä, ystäväpiireistä ja tuttavista ja myös kollegoista, jotka ovat menneet apteekkiin hakemaan apua johonkin, esi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

merkiksi närästyksen, ja siellä ammattilainen on osannut sitten kertoa, että teillä onkin tällaiset oireet, ja on pystytty ohjaamaan sitten jatkohoitoon.

Mutta on tärkeää, että apteekkeja Suomessa on eri puolilla ja myös lääkkeet kaikkien saatavilla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

23.10 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Tässä kun tätä valiokunnassa käsiteltiin, kävi ilmi, että tämä merkittävämpi taloudellinen osa eli nämä ehdollisen korvattavuuden palautukset, oli vuonna 24 yhteensä 107 miljoonaa euroa. Tänä vuonna tammi—heinäkuussa se oli 70 miljoonaa, mikä ennakoi tälle vuodelle 120:tä miljoonaa. Nyt siitä ehdotetaan saatavan näitä säästöhyötyjä 90 miljoonaa. Koko tämä revohka, tämä keskustelu siitä, että tuleeko lisää kannattamattomia tai tappiollisia apteekkeja, olisi voitu välttää sillä, että olisimme arvioineet, että ehdollisen korvattavuuden palautukset ovat ensi vuonna sen mitä ne tulevat olemaan, 115 miljoonaa euroa, kun ne tänä vuonna ovat jo 120. Silloin ei olisi tarvinnut puuttua lääketaksaan eikä tähän verotukselliseen puoleen ollenkaan.

Mutta tämä nyt on niin, että sieltä sosiaali- ja terveysministeriöstä ja erityisesti sosiaaliturvasektorilta tulee koko ajan sellaista lainsäädäntöä, josta osasta perustuslakivaliokunta joutuu toteamaan, että se ei ole kuranttia. Osa joudutaan siirtämään ensi vuoteen, niin kuin alkoholilainsäädäntö, ja osa joudutaan sitten korjaamaan siellä valiokunnassa. Eli ei hyvältä näytä tämä lainvalmistelu. Tässä laissa oli vieläpä sitten tapahtunut sillä tavalla, että tämä tuota... [Krista Kiuru: Lain tarkastus!] oikeusministeriön lain tarkastus oli jäänyt tapahtumatta, mikä on erittäin merkittävä moka, mutta tällaista tämä lainsäädäntö nyt on tässä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

23.12 Tuomas Kettunen kesk: Niin, kunnioitettu herra puhemies, nyt se nähtiin: kokoomus junttaa perussuomalaisten tuella tämän apteekkilain lävitse. Näin siinä käy, ihminen unohtuu. Maaseudun ihmiset, maaseudun lapset, ne unohdettiin tässä, kun tätä asiaa ei palautettu sosiaali- ja terveysvaliokunnan käsittelyyn, jonneka perustuslakivaliokunta olisi antanut sen B-lausunnon. Te ette antaneet tälle edes mahdollisuutta. Te ette antaneet edes mahdollisuutta tälle, että apteekkilakia oltaisiin tarkasteltu vielä uudelleen, että maaseudun apteekit pysyisivät pystyssä. Me puhumme huoltovarmuudesta. [Vilhelm Junnilan välihuuto] — Edustaja Junnila, me puhumme huoltovarmuudesta. [Puhemies koputtaa] Puhutaan lähes, jopa sadasta apteekista, joita tällä lainsäädännöllä apteekkeja menee kiinni. No, nähtäväksi jää.

Tätä markkinaliberalismiahan jatketaan nytten kokoomuksen johdolla ja perussuomalaisten tuella. Onneksi edustaja Reijonen käytti hyvän puheenvuoron, mutta olisin myös toivonut, että hän olisi äänestänyt sen puolesta, että tämä asia olisi palautettu sosiaali- ja terveysvaliokunnan käsittelyyn. Kun kuitenkin ollaan jo näin pitkällä tätä iltaa, niin ihmettelen kyllä suunnattomasti. Totean vain loppuun, että ihminen on unohdettu markkinoiden armoille. Markkinoiden armoille!

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2025 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 111/2025 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.